

แนวทางการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบด้านโภชนาการ ตัวแทนระดับประเทศ ปี 2569

เงื่อนไข : คัดเลือกจากโรงเรียนเข้าร่วมกระบวนการฯ เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School: GSHPs) ในพื้นที่

ที่	หัวข้อประเมิน	รายละเอียดกิจกรรม	หลักฐานเชิงประจักษ์
1.	นโยบายและทรัพยากร	1.ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายหรือวิสัยทัศน์ หรือมีการบูรณาการประเด็นด้านการดูแลสุขภาพเด็กวัยเรียน โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมโภชนาการเป็นลำดับต้นๆ ในการดำเนินงานและมีการประกาศใช้นโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร 2.มีการกำหนดประเด็นด้านโภชนาการไว้ในแผนงานส่งเสริมสุขภาพนักเรียนของโรงเรียน 3.มีการจัดหาทุนหรือระดมทรัพยากรในการพัฒนางานด้านโภชนาการ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ	1.ประกาศนโยบาย 2.หนังสือแจ้งเวียนภายในโรงเรียน 3.แผนงานส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการนักเรียน 4.รายงานการประชุม 5.ภาพถ่ายกิจกรรมด้านการส่งเสริมโภชนาการ 6.การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนหรือ ครู
2.	การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก	1.มีการจัดตั้งคณะกรรมการ/ คณะทำงานภายในโรงเรียนและหน่วยงานเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนงานส่งเสริมและจัดการปัญหาโภชนาการในเด็กวัยเรียน 2.การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาภาวะโภชนาการ ระหว่างโรงเรียน นักเรียน ครอบครัว ชุมชน องค์กร และภาคีเครือข่าย เช่น การวิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมแก้ไขพัฒนางานส่งเสริมและปัญหาโภชนาการในเด็กวัยเรียน 3.มีบันทึกหรือรายงานการประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานเครือข่ายในการวางแผนขับเคลื่อนงานส่งเสริมและจัดการปัญหาโภชนาการในเด็กวัยเรียน	1.คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน 2.บันทึกหรือรายงานการประชุม 3.ภาพถ่ายกิจกรรม 4.แผนการขับเคลื่อนงานส่งเสริมและจัดการปัญหาโภชนาการในเด็กวัยเรียนร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย
3.	การเฝ้าระวังด้านโภชนาการ	1.มีการประเมินการเจริญเติบโตและจัดการภาวะโภชนาการ (ภาคเรียนละ 1 ครั้ง) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ (H/A) และน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง (W/H) ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2564	1.ภาพถ่ายเครื่องชั่งน้ำหนัก ที่วัดส่วนสูงและขณะทำการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง

		2.เครื่องมือและวิธีการประเมินการเจริญเติบโตของนักเรียนถูกต้องและได้มาตรฐาน โดยมีการทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องชั่งน้ำหนักและที่วัดส่วนสูงที่ได้มาตรฐาน การวางแผนการติดตั้งที่ถูกต้อง รวมไปถึงวิธีการชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงถูกต้อง 3.มีการแปลผลภาวะโภชนาการและการเจริญเติบโตโดยใช้เกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตเด็กอายุ 5 – 19 ปี (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2564) นักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน 4.มีการนำข้อมูลภาวะทุพโภชนาการของนักเรียน (เริ่มอ้วนและอ้วน ผอม เตี้ย) มาใช้ในการจัดการแก้ไขปัญหา 5.มีรูปแบบการเฝ้าระวังที่โดดเด่นในการส่งเสริมเด็กวัยเรียนสูงดีสมส่วน และแก้ปัญหาทุพโภชนาการจนสัมฤทธิ์ผล เช่น มีการติดตามภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมหรือโครงการในการส่งเสริมและจัดการปัญหาภาวะโภชนาการ มีการใช้เครื่องมือ หรือแพลตฟอร์มในการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ 6.มีรายงานภาวะโภชนาการที่บ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังไปในทางที่ดีขึ้น เช่น จำนวนเด็กที่มีภาวะ เตี้ย ผอม อ้วน ลดลง 7.เด็กที่มีภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนต้องได้รับคัดกรอง obesity sign กรณิ พบความเสี่ยงส่งต่อไปยังสถานบริการสาธารณสุข และมีการบันทึกและรายงานผลไปยังผู้เกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	2.สรุปรายงานภาวะโภชนาการภาพรวมจำแนกตามภาวะโภชนาการของนักเรียน และระบุวิธีหรือโปรแกรมที่ใช้ในการแปรผลภาวะโภชนาการ 3.โครงการ/ แผนงาน/ แผนปฏิบัติการการแก้ไขปัญหภาวะโภชนาการของนักเรียน 4.สรุปผลการดำเนินงาน/โครงการ แผนงาน/ กิจกรรมการเฝ้าระวังด้านโภชนาการในโรงเรียนที่บ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังดำเนินการในทางที่ดีขึ้น 5.รายงานการคัดกรอง obesity sign และบันทึกหรือรายงานหรือเอกสารที่แสดงถึงการส่งต่อเด็กกลุ่มเสี่ยงไปยังสถานบริการสาธารณสุข รายงานสรุปจำนวนเด็กที่ส่งต่อไปยังสถานบริการและรายงานการติดตามผลหลังการส่งต่อเด็กกลุ่มเสี่ยงไปยังสถานบริการ
4.	การจัดการอาหารในโรงเรียน	1.มีการวางแผนจัดเมนูอาหารกลางวัน 1 เดือนล่วงหน้า ที่ปรับให้เหมาะสมกับวัตถุดิบที่มีในพื้นที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน 2.ใช้ Platform ในการจัดอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน เช่น โปรแกรม Thai School Lunch หรือการจัดอาหารกลางวันตามมาตรฐานอาหารกลางวันสำหรับเด็กไทย	1.เมนูอาหาร 1 เดือนล่าสุด หรือดูจากโปรแกรม Thai School Lunch (เอกสารการจัดเมนูอาหาร 1 ชุด) 2.ภาพถ่ายป้ายเมนูอาหารกลางวันประจำวัน/ สัปดาห์

		3.มีการกำกับดูแล การตักอาหารให้ได้ตามปริมาณที่แนะนำ รวมทั้งการ รับประทานอาหารของนักเรียน 4.มีการจัดการอาหารกลางวันที่ดีเด่น ในรูปแบบเน้นการมีส่วนร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่าย เช่น การจัดให้ได้ตามหลักโภชนาการ การจัดอาหาร เมนูให้ มีความน่าสนใจ ใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชน 5.ไม่จำหน่ายอาหารว่างรสหวานจัด เค็มจัด ไขมันสูง และเครื่องดื่มที่มี รส หวานจัด เช่น ขนมกรุบกรอบ น้ำหวาน น้ำอัดลม ของทอด ฯลฯ 6.มีการควบคุมสื่อโฆษณาเกี่ยวกับอาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพและไม่มีคุณค่า ทางโภชนาการ เช่น การมีป้ายห้ามโฆษณาอาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพและไม่มี คุณค่าทางโภชนาการ	3.ภาพถ่ายแสดงปริมาณอาหารในถาดที่เสิร์ฟให้ เด็กประถมและมีมัชมขยายโอกาส 4.ภาพถ่ายอาหาร ขนม และเครื่องดื่มที่จัด จำหน่ายในร้านค้า สหกรณ์หรือร้านอาหาร (ถ้ามี) ของ รร. 5.ภาพถ่ายกิจกรรมการดำเนินงานอาหาร กลางวัน 6.รายงานผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการอาหารในโรงเรียน เช่น การจัดอาหาร กลางวัน การควบคุมการจัดจำหน่ายอาหาร ขนม เครื่องดื่มใน รร. 7.ภาพถ่ายป้ายห้ามโฆษณาอาหารที่มีผลเสียต่อ สุขภาพและไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ
5.	นวัตกรรม/ งานวิจัย/ โมเดล	1.มีนวัตกรรมหรืองานวิจัยของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมโภชนาการ จนประสบ ความสำเร็จ หรือได้รับรางวัล โดยผลงานดังกล่าวเน้นการดำเนินงานส่งเสริม จัดการ แก้ไขปัญหาที่ประสบความสำเร็จ หรือปัญหามีแนวโน้มลดลง หรือ นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพดีขึ้น โดยมีการเปรียบเทียบการดำเนินงานก่อน – หลัง เช่น เครื่องมือในการจัดอาหารให้ได้สัดส่วนตามมาตรฐานโภชนาการ รูปแบบ การส่งเสริมการกินผักและผลไม้ ดื่มนม การส่งเสริมให้กินอาหารให้ได้ ตาม ปริมาณและสัดส่วนเหมาะสมตามวัย การประเมินความพึงพอใจในการจัด อาหาร กลางวันของเด็กนักเรียน การแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการของ นักเรียน เป็นต้น 2.มีการบูรณาการด้านการจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการ ร่วมกับหน่วยงาน เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	1.โครงการ/แผนงาน/ชิ้นงาน 2.ผลงานวิจัย/ นวัตกรรม 3.ภาพถ่ายกิจกรรม 4.หลักสูตร/แผนการสอน 5.เอกสาร/แผนพับ/วีดีโอ/คลิปเสียง/ภาพถ่าย กิจกรรม/ภาพถ่ายป้าย/ภาพถ่ายบอร์ดกิจกรรม เพื่อสื่อสารให้ความรู้เรื่อง ธงโภชนาการฯ และ 9 ข้อปฏิบัติการกินฯ

		3.มีการบูรณาการประเด็นด้านอาหารและโภชนาการ ในหลักสูตรการเรียนการสอนตามสาระวิชาที่เกี่ยวข้อง หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร 4.มีการสื่อสารให้ความรู้ เรื่อง “ธงโภชนาการสำหรับเด็กอายุ 6 – 18 ปี” และ “9 ข้อปฏิบัติการกินอาหารเพื่อสุขภาพที่ดีของเด็กวัยเรียนและวัยรุ่น”	
--	--	---	--

หมายเหตุ : กิจกรรมดำเนินการต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปี และดำเนินการจนถึงปัจจุบัน

ผลงานที่ส่งเข้าประกวดต้องไม่ละเมิดสิทธิ์ และไม่ติดสัญญาใดๆ กับโครงการอื่น ผลงานที่ส่งเข้าประกวดทุกชิ้นถือเป็นลิขสิทธิ์กรรมอนามัย หากตรวจสอบพบการกระทำใดๆ ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของการประกวดข้อใดข้อหนึ่ง จะถือว่าผลงานและการตัดสินเป็นโมฆะ

การตัดสินของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง กรมอนามัย ถือเป็นที่สุด

ปฏิทินโรงเรียนต้นแบบด้านโภชนาการ ตัวแทนระดับประเทศ ปี 2569

กิจกรรม	ระยะเวลา	หมายเหตุ
1. รับสมัครส่งผลงานและดำเนินการคัดเลือกผลงานเชิงนวัตกรรม โครงการสุขภาพนักเรียน 1 แห่ง/เขตสุขภาพ ประจำปี 2569	วันนี้ – 23 มกราคม 2569	
2. คณะกรรมการพิจารณาตัดสินผลงาน	กุมภาพันธ์ 2569	
3. ประกาศผลการตัดสินและแจ้งผลผู้ที่ได้รับรางวัลทราบ (ผ่านเว็บไซต์หน่วยงาน และหนังสือแจ้งประกาศผล)	มีนาคม 2569	
4. ส่งผลการตัดสินระดับเขตสุขภาพไปยังกรมอนามัย	16 มีนาคม 2569	
5. มอบโล่รางวัลและเกียรติบัตรโครงการสุขภาพนักเรียน	เมษายน 2569	ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการ ประมาณการอาจเปลี่ยน แปลงได้ตามความเหมาะสม